

CITAČNÍ NORMA HISTORICKÉHO ÚSTAVU FF UHK

POKYNY PRO ÚPRAVU STUDENTSKÝCH TEXTŮ A ABSOLVENTSKÝCH PRACÍ

1. Základní formátování textů seminárních a absolventských prací:

- písmo Times New Roman, velikost 12 (základní text) a 10 (poznámky pod čarou)
- řádkování 1,5 (základní text) a 1 (poznámky pod čarou)
- text je zarovnán od bloků

2. Citování v textu:

Pro zápis citace se užívá *kurzíva* v uvozovkách, interpunkční znaménko je umístěno za koncovými uvozovkami, protože ihned za něj se umísťuje horní index odkazu. *Kurzívou* je uveden pouze text citátu, uvozovky, horní index odkazu i interpunkční znaménko jsou vždy v nekurzivní verzi použitého písma. Příklad užití v textu:

Oproti pounorové situaci však podle vyjádření předsedy „*nedošlo k žádným změnám*“.⁹⁷

Při citování delší pasáže nebo citování výroku konkrétní osoby je vhodné použít dvojtečku. Příklad užití:

Celou situaci zhodnotil po válce dr. Prokop Drtina těmito slovy: „*Když se jednalo o návrh smrti pro někoho z protektorátní vlády, přesně jsem věděl, odkud vítr vane*“.¹²⁴

3. Zvýraznění slov nebo pasáží v textu:

Pro zvýraznění použít *kurzívu* pro citáty; **tučné písmo** pro názvy/nadpisy dílčích částí práce nebo vybrané části textu; pokud je použito **tučné písmo** nebo **tučné kurzivní písmo** v samotném textu, zdůrazňují se tím pouze důležité části, např. konstatování vyvozeného závěru nebo vlastní konstatování autora. Podtrhávání v textu se neuvádí, pokud nejde o doslovnou citaci. Příklad použití:

Právě tyto dokumenty dokládají **úcelovou spolupráci** všech zúčastněných institucí.

4. Poznámkový aparát připojte na stranách pod čarou, jak umožňuje program MS Word: přes příkazy *vložit* → *poznámka pod čarou* → *značení automaticky*; v novějších verzích programu *reference* → *vložit poznámku pod čarou*. **V textu pište horní index odkazu za interpunkční znaménka**. Bibliografický i jiný odkaz pod čarou vždy začíná velkým písmenem a končí tečkou!

5. Struktura práce

- a) Kratší práce, tj. pod 10 s., **není** obvykle **vhodné členit na kapitoly**. Absolventské práce (bakalářské, diplomové, rigorózní a disertační) jsou členěny na dílčí kapitoly a případné podkapitoly. Ty je třeba od sebe vhodně odlišit graficky (velikost písma, jeho zdůraznění, umístění středových či krajových nadpisů kapitol a podkapitol...). **Stránky práce jsou číslovány** vhodným způsobem (arabské číslice). Stránky s přílohami lze číslovat římskými číslicemi.

- b) **V úvodu práce je nutné ozřejmit** zdůvodnění výběru tématu (objektivní důvody: důležitost, neprobádanost, aktuálnost, kontroverznost apod.), vymezení tématu, cíl práce. Krátké zhodnocení pramenů a literatury lze včlenit do úvodu, v případě obsáhlejšího metodologického úvodu se doporučuje za úvodem vytvořit samostatnou kapitolu o pramenech a literatuře. **Úvod se v obsahu ani v textu nečísluje jako samostatná kapitola!** Stejným způsobem se **nečísluje závěr práce**:

Příklad číslování kapitol v obsahu práce:

Špatné číslování kapitol:	Správné číslování kapitol:
Obsah	Obsah
1. Úvod	Úvod
2. Kapitola I	1. Kapitola I
2.1 Podkapitola I	1.1 Podkapitola I
2.2 Podkapitola II	1.2 Podkapitola II
3. Kapitola II	2. Kapitola II
4. Závěr	Závěr

- c) **Obsah práce** s přehledným řazením kapitol.
- d) Následuje **vlastní výklad** – hlavní část odborné práce.
- e) **Závěr** – shrnutí a zhodnocení tématu, vlastní postoj k problému.
- f) Seznam zkratk, seznam použité literatury a pramenů, seznam příloh.
- g) **Přílohy**. Pokud má text přílohy, musí být u každé z nich **řádně ocitován zdroj**.
- h) **Součástí obsáhlejší práce by měl být také rejstřík** (místní, případně rejstřík osob).

6. Styl a obsah práce

V práci je třeba vyjadřovat se odborným jazykem (vyloučeny hovorové výrazy, mimo úvodu a závěru nepsat v 1. osobě). Množství citací by mělo být úměrné rozsahu textu, informace založené na odborné literatuře či pramenech lze parafrázovat a přetvořit do vlastního celku z předpokladu správného ocitování. **Na všechny informace získané z odborné literatury či pramenů musí být odkázáno v pozn. aparátu (tj. nikoli pouze na přímé citace).** V opačném případě se jedná o **plagiát!** **Vyloučené je používání internetových zdrojů** (samozřejmě včetně **Wikipedie**), kromě elektronicky publikovaných či reprodukováných dokumentů (s plnými náležitostmi odborného textu), např. ve formátu pdf, djvu apod. (srov. např. dokumenty na webu: <http://cms.flu.cas.cz>)

Příklad citování elektronického zdroje:

Jiří KOCIAN a kol., *Slovníková příručka k československým dějinám 1948–1989*, s. 784, dostupné online (http://www.usd.cas.cz/UserFiles/File/Publikace/Prirucka48_89.pdf), [citováno k 12. 6. 2014].

7. Literaturu a edice citujte podle následujících zásad:

- **Monografie:**

Jméno autora (v pořadí osobní jméno v plném znění, iniciálou až v dalších citacích, PŘÍJMENÍ, jméno příp. spoluautorů oddělit pomlčkou), název knihy (kurzivou), místo a rok vydání, údaje o stranách (celkový počet, konkrétní strana nebo rozmezí stran). Údaj o nakladateli se píše před rok vydání pouze v případech, že kniha vyšla v daném roce ve dvou různých vydáních. Příklad použití:

Josef ŠUSTA, *Úvahy o všeobecných dějinách*, Praha 1999.
Srov. Josef ŠUSTA, *Úvahy o všeobecných dějinách*, Praha 1999, s. 111.
Srov. Josef ŠUSTA, *Úvahy o všeobecných dějinách*, Praha 1999, s. 134–138.

U kolektivní monografie jsou uvedeni editoři a vedoucí autorského kolektivu v citaci označeni zkratkou „ed.“, případě „edd.“ u více editorů (v závorkách). Ekvivalentní je u kolektivu autorů označení pouze vedoucích autorů a označení „a kolektiv“, případě vhodněji zkratkou „a kol.“ při citování monografie. U spoluautorů, editorů nebo vedoucích autorského kolektivu citujeme nejvýše tři jména, jinak by text nebyl přehledný.

Sylva SKLENÁŘOVÁ (ed.), *České, slovenské a československé dějiny 20. století VI.*, Hradec Králové 2011.

Tomáš HRADECKÝ – Pavel HORÁK a kol., *České, slovenské a československé dějiny 20. století VII.*, Hradec Králové 2012.

Jan MERVART – Veronika STŘEDOVÁ (edd.), *České, slovenské a československé dějiny 20. století IV.*, Hradec Králové 2009.

- **Studie publikovaná v periodiku:**

Autor stati/spoluautoři (srov. u monografie), název studie kurzivou, název periodika (v závorce zkratku používanou u dalších odkazů na dané periodikum), údaje o ročníku (svazku), roku vydání a stranách.

Srov. Jiří MAREK, *Historie mezi teorií a praxí*, Český časopis historický (dále jen ČČH) 96, 1998, s. 792.

Zdeněk BERAN, *Der Oberlausitzer Sechsstädtebund – eine spezifische Institution an der Grenze von Städtebund und Landfriedenswahrung*, Neues Lausitzisches Magazin, Neue Folge 135 (16), 2013, s. 35–48.

- **Studie publikovaná v příležitostném sborníku a celý sborník:**

Celý sborník: Editor/editoři sborníku, (ed.) nebo (edd.), název sborníku, místo vydání a rok vydání.

Část nebo příspěvek ve sborníku: Autor stati/spoluautoři (viz monografie), název studie kurzívou, in: název sborníku, ed./edd., jméno editora/editorů sborníku, pokud je uváděno, místo a rok vydání (příp. nakladatel před rok vydání), údaje o stranách. Jsou-li v textu uváděny dvě vydavatelské instituce s jinými sídly, je třeba je uvést obě s pomlčkou. Pro označení editora se používá zkratka ed., u více editorů edd.

Miloslav ŠŤASTNÝ (ed.), *Viva Historia! Sborník z konference o dějinách dlouhého 19. století*, Praha – Mnichovo Hradiště 2002.

Zdeněk MĚŘÍNSKÝ, *Vývoj zbroje a válečného umění – významné bitvy na Moravě*, in: *Středověká Morava*, ed. Z. Měřinský, Brno 1999, zvláště s. 100–102.

Josef PETRÁŇ – Eduard MAUR, *František Kutnar a univerzita Karlova*, in: *Podíl Františka Kutnara a agrárního dějepisectví na formování obrazu české minulosti*, Semily 1998, s. 148.

- **Edice narativních a úředních pramenů nediplomatické povahy:**

Při citaci edice se přihlíží pokud možno k výše uvedeným zásadám. Je-li obvyklé citovat pouze název edice, uvést při první citaci plný název edice. U konkrétní citace pramene (nikoli pouhého odkazu na edici) uvádějte bibliografický záznam bez „Srov.“.

Srov. *Pozůstatky desk zemských Království českého r. 1541 pohořelých (= Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae anno MDXLI igne consumptarum; dále RT) I*, ed. Josef Emler, Praha 1870, s. 67, č. 210.

V opačném případě, je-li uváděn nejprve název citovaného pramene (kurzívou), následuje dále zkratka ediční řady, jméno editora/editorů, místo a datum vydání.

Srov. *Kronika Bartoška z Drahonic*, FRB V, edd. Josef Emler – Jan Gebauer – Jaroslav Goll, Praha 1893, s. 613–615.

Další odkazy se uvádějí pouze ve zkrácené podobě:

Srov. RT I, s. 125, č. 51

Kronika Bartoška z Drahonic, s. 615–617.

U pramenů, u nichž je znám autor, uvádíme jméno (vč. predikátu) na prvním místě:

- Enea Silvio PICCOLOMINI, *Historia Bohemica – Historie česká*, edd. Dana Martínková – Alena Hadravová – Jiří Matl, Praha 1998.
- Jean FROISSART, *Kronika stoleté války*, ed. Alios Bejblík, Praha 1977.

- Beneš KRABICE z WEITMILE, *Kronika pražského kostela*, in: *Kroniky doby Karla IV.*, ed. Marie Bláhová, Praha 1987, s. 173–268.

- **Edice diplomatických pramenů:**

První citace edice se uvádí v plné formě, tj. název a číslo svazku ediční řady (v kurzívě), editor/editoři, místo a rok vydání, údaje o stranách.

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae (dále CDB) V/3, edd. Jindřich Šebánek – Sáša Dušková, Praha 1982, s. 363, č. 1570.

Dále již jen zkratka ediční řady atd.,

CDB V/3, s. 363, č. 1570.

- V opakovaných citacích edic či periodik se používá zkratk obvyklých např. v řadě *Velké dějiny zemí Koruny české*.

CDB, RBM, CIM, FRB atd.

- Archivní prameny

Oficiální název archivu (v závorce zkrácený název používaný u dalších citací), archivní fond a další nezbytné identifikační údaje.

Srov. Státní okresní archiv v Hradci Králové (dále SOkA HK), fond (dále f.) Archiv města Hradec Králové (dále AMHK), inventární číslo (dále inv. č.) 1776, číslo jednací (dále č. j. 1708), karton (dále kart.) 361.

Pro další užití:

SOkA HK, f. AMHK, inv. č. 1776, č. j. 1708, kart. 361.

- Archivní karton je zkratkou označován jako **kart.**, pro citování pramenů uložených v knihách se užívá zkratka **kn**. Je-li součástí textu seznam zkratk, je možné ihned uvádět periodika a edice pramenů ve zkrácené formě.
- Zkrácené citace se používá při opakování literatury i archivních pramenů. Uvést nejprve citaci nezkrácenou, poté zkracovat osobní jméno autora/autorů na iniciálu a název monografie i studie po první podstatné jméno, ukončit třemi tečkami a čárkou; zachovat kurzívu v názvu.

J. PETRÁŇ – E. MAUR, *František Kutnar...*, s. 149.

- V citování je při odkazu na další zdroj třeba důsledně používat **srov.**, nikoliv **viz**.
- Při bezprostředním následném opakování téhož odkazu (na stejnou práci či pramen) je použito slovo *tamtéž* (vždy v kurzivě). Při následném citování další práce téhož autora je použito slovo TÝŽ, TÁŽ nebo u více autorů TÍŽ (kapitálkami).

8. Záznam literatury pro recenzi, anotaci apod. dle následujících příkladů:

- Monografie nebo celý neperiodický sborník:

Jitka GRUNTOVÁ, *Oskar Schindler: legenda a fakta*, Brno, Barrister a Principal 1997, 158 s.

Bohuslav Balbín a kultura jeho doby v Čechách. Sborník z konference Památníku národního písemnictví, Praha, Památník národního písemnictví 1992, 302 s. + obrazové přílohy.

- Celé periodikum:

Pomezí Čech a Moravy. Sborník prací ze společenských a přírodních věd pro okres Svitavy, sv. I, 1997, vyd. Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli, 276 s.

9. Závěrečný seznam literatury:

V závěrečném seznamu literatury je použit stejný citační úzus, u kapitol v monografii nebo u článků v periodících je nutné uvést celý rozsah článku. V tomto seznamu jsou jména autorů uvedena v pořadí *PŘÍJMENÍ, jméno (jména)*. Důvodem je přehlednější vyhledávání. Seznam je vždy uspořádán abecedně podle příjmení autorů (prvních autorů) publikací.

KURAL, Václav – RADVANOVSÝ, Zdeněk, „*Sudety*“ *pod hákovým křížem*, Ústí nad Labem 2002.

GOLL, Jaroslav, *Palackého program práce historické*, Český časopis historický 4, 1898, s. 1–11.

von ARBURG, Adrian – DVOŘÁK, Tomáš – KOVAŘÍK, David a kol., *Německy mluvící obyvatelstvo v Československu po roce 1945: Stav bádání – Prameny – Metody – Perspektivy*, Brno 2010.

10. Další pokyny pro psaní textu:

První řádek odstavce neodsazovat mezerníkem ani tabelátorem – pokud je třeba odsadit, pak toto nastavit v programu (Word): *formát* → *odstavec* → *odsazení* → *speciální*

- **Pozor na psaní a použití SPOJOVNÍKŮ (-) a POMLČEK (-)!**

Spojovník je podstatně kratší než pomlčka.

Okolo spojovníku se **mezery nedělají nikdy** a používá se při:

- připojení spojky -li (např. můžeš-li)
- spojení jmen (např. Rakousko-Uhersko)
- slučovacím spojení (např. propan-butan)
- upřesnění místa (např. Praha-Vysočany)
- adjektivních složeninách (např. modro-bílý)
- rozdělování slov

Pomlčka

- klávesová zkratka Alt + 0150
- můžeme-li dosadit místo pomlčky jakékoli slovo (až, do, versus, apod.),
- **nejsou okolo ní mezery. Příklady:**
 - v letech 1950–1960,
 - celkem 7–9 dní
 - otevřeno 8–12 h
 - v období 21. května 1412–16. června 1413
- v ostatních případech okolo pomlčky mezery jsou (jména spoluautorů, místa vydání atd. Srov. výše.)